

FOGLALAT. Magyarország és Erdély (kinevezések és előléptetések; budapesti napló: műkiállítás, Elsasser és Schoepf orvosok figyelemre méltó gyógyvállolatai, időjárás, magyar játékszín, 's a' t.; budai jótékony nőegyesület; nagy-kürüi vízáradás: máriarósi gazdasági hírek; jászberényi és nagybecskerekéi hírek; pesti nemzeti gyapjúár; irgalmas szüzek kórháza Bécsben; különféle: Kassán kisdudovó intézet létesült; czeplédi, bajai, eszéki hírek, 's a' t.; ipar- 's tőzsérügy; 's a' t.) Spanyolország (a' királyné utazása és cortés-elhalasztása megállapítva; 's a' t.) Anglia (részletek a' királyné elleni gyilkos merénnyről; Németországgyűlési viták a' szólásabadság ügyében; 's a' t.) Gabonár. Dunavizálás.

Magyarország és Erdély.

Ó es. 's ap. kir. Fels. Kussewicz Aurélt a' m. kir. udv. Kancellaria fogalmazó gyakornokát Horvátország levéltárnokává méltóztatott legkegy. kinevezni.

Budapesti napló. Nádorné ó es. kir. fhgsége f. hó 19ikén délelőtt, mint már mult héti naplónk is röviden érinté, Hermine fhgnó, Thurn grnó, és Ekhardt k. a. kíséretében a' műkiállítást megtekintvén, különösen a' magyar művészek műveiről nyilatkozték legkedvezőbb értelműleg, 's két részvény-vételen fölül, mi által e' nagyhasznu intézetünk tagjává lón, egyszersmind ifj. Schnorr egy képét kegyes vala megvásárolni. — Valamint általános, ugy egyes tekintetekben is, gyorsan halad előre fővárosunk a' tökélyesülés útján. Igy többi közt az orvosi tudományok gyakorlati sem maradnak hátra, hanem mindent elkövetnek, hogy szenvedő honosik ne kényserüljenek bajaik enyhítését külföldön keresni. Ez okból a' tanulást végzett fiatal orvosok jobbadán külföldre szoktak utazni, 's nevezetes gyógyintézetekben és nagy tapasztalásu orvosoknál szorgalmasan bővítik a' hazában szerzett tudományikat, hogy abba visszatérvén annál nagyobb sikerrel se githessenek szenvedő embertársikon. Igy jutott el hozzánk a' hasonzenvi gyógyrendszer, és így reményelhetni minélelőbbi létesülését a' Priesnitzféle vízgyógyomódnak is budai hegyeink közt. Ugyanez uton juttatá hozzánk azon nagyhasznu gyógymód is, mellynél fogva kancsal szemeket és zsugorult tagokat, sebészi műtéttel, minden veszély nélkül tökéletes épségre hozhatni. A' híres Dieffenbach számos illy szerencsés orvoslást tón már Parisban 's Berlinben, mult heten pedig a' szegény gyermekek kórházában Schoepf tr. több tud. egyetemi tanító 's más orvosok jelenléteben rövid idő alatt egymásután több bénát és kancsal-szemű lánykát gyógyította meg; ez utóbbiak a' műtét után azonnal rendesen néztek. Szép lányok, kik e' kissé rutító szerencsétlenséggel bírnak, bizonyosan sietni fognak illy könnyű szerrel megszabadulni bajoktól. Hasonló figyelmet érdemel külföldi utazásból most visszatért fiatal orvos hazánkfia Elsasser F., különösen azok részéről, kik elévült veszélyes mellbajokban (mellyek most fájdalom napirenden látszanak lenni), eseményes és száletüsti görbülésekben (különösen legszebb reményű lánykák, kik ujdi-vatu nevelési rendszerünk szerint napjaik nagyobb részét himzörámára gyöngyvedve kénytelenek eltölteni), és az annyira fájdalmas hólyagkőben szenvednek, melly utóbbi Parisból hozott legujabb tökélyesített morzs-eszközzel majd egészen fájdalom nélkül távolítja el a' testből. Lakása Pesten, korona-utczái 426 sz. a., hol délután 3 órától 4ig minden szegényt ingyen részesít tanácsában és segélyben. — F. hó 24ikén délutáni 6 óra tájban erős szélvész után jéggel vegyes zápor esett, 's 8 órakor annyira növekedék a' lég villanyossága, hogy cikázó lángözön borította egész látkörünket 's percnyi szünetet sem lehet észrevenni az egymást üző villámok közt. E' zivatar következtében a' lég még 25ikén is tetemesül hűves volt, 's hajnaltájban némely Dunára nyíló ablakok még valamennyire izzadtak is. — Magyar színpadunkon f. hó 19ikén fölemelt belépti díj mellett bérszűnettel búcsuhangversenyt adott Ernst a' hegedűhős, mit „Eskür“ dalmú egy felvonása előze meg; 20ikán „Miezbán családja“ 21ikén „Arlequin“; mint contváz 's „Szerettetni vagy meghalni“; 22ikén „Büvös vadász“, 23ikán „Veszedelemes nagynéne“; 24ikén először bérszűnettel Lendvay vendégjátékai jutalmul „Lignerolles Luiza“, dráma 5 felv., Dinoux és Legouvé után fordította Tompa Imre a' magyar tudós társaság költségén; Lendvay ez este utolsó lépé fölszínpadunkon mint vendég. Budapesti közönségünk igen nehezen fogja őt nélkülözni. A' darabot osztatlan tetszéssel fogadák a' nézőség. 25ikén „Fidelio“ dalmú jöve színpadra. Legközelebb hetekben Erkel „Bátory Mária“ című eredeti dalmúve fog először adatni; a' mű meséje Dugonics hasonnevű és „Inez de Castro“ című német dráma után magyarosított színművekből vétetett. Garay „Bátory Erzsébet“ című eredeti történeti dramáját is hirt szerint rövid idő múlva adni fogják színészink. — Liszt hazánkfia jun. 9kén adá magányos zongorahangversenyét Londonban. Beethoven pásztorsymphoniájának végszaka, melly a' falusi tánczot, égi háborút, visszatért esendét 's pásztor énekét rajzolja-és Schubert két dala, noha remekül voltak e' zongorász-fejdedem által előadva, még sem voltak olly csudabátásuak az angol kebelre, mint a' többi európaikéra. De annál harsányabb tapsviharral fogadák a' Puritanusok című daljáték egyik daettjének fényes változatit 's a' nápolyi tarantellát. Bámulatos előadását Lisztünknek e' két darabban angol köz véleményüel fogva is még semmi zongorahős nem vala eddig elérni képes.

(Pesti nemzeti gyapjúár.) A' bécsi német újság f. hó 6iki száma e' cím alatt így ír: „Mután az ausztriai ipar- és kereskedési lap 37ik számában kijött „Gyapju-ipar és viszonyzatok“ című rovat írja a' pesti nemzeti gyapjúárt is érinti, mondván, mikép ez intézet bizonyos gyapjuke-reskedők által alapítottván, 's egy név alá szorítottván, nem mutathat elő mindennemű kintű gyapjujár 's téli és nyári kéntyiretű gyapju, 's hogy az eladatott gyapju szájgyézekében azon gyapju is foglaltatik, mellyet az e' gyapjúárra aláírt természetők tulajdon külön rakhelyeiken árulnak,

— tehát kénytelen vagyok megjegyezni, miszerint e' nemzeti gyapju-ár mindjárt első alapulta óta számos ellenséges megtámadásnak volt kité-tetve, azon egyszerű okból, mivel a' gyapjuke-reskedők 's bizonyosak sze-mélyes érdekeit igen közelről érdekl. Azonban, minden közhasznu 's jóté-kony vállalat némi szilárdsággal csakugyan győzni szokott mindenkor, 's azért mindeddig czáfolásba soha nem bocsátkoztam. Az érintett ezikk mind-azáltal több fonakságot foglal magában, ughogymár most kénytelen vagyok czáfoláshoz nyulni. Leghibásb állítás az, melly szerint a' szerző ez intézetet gyapjuke-reskedők nyereszke-désiből akarja származtatni, kik ez által azt akarták volna megmutatni a' világnak, hogy nélkülök mitsem lehetni 's hogy a' gyapjuvásár egészen hasztalan. Sőt ezen állítással egészen ellen-kezőleg a' nemzeti gyapjuárt épen gyapju-termesztők egyesülete létesíté, kik közül nevezetesek: Andrassy György gr., Károlyi Lajos gr., Csá-ky Károly gr., Brunszvik Ferencz gr., Bujanovics Eduárd és számos más uraság, kik a' vállalat vezérlétére engem biztak meg. Az egyesületnek igenis szándéka volt ez intézet által lassankint rendezett gyapjuvásárt lé-tésíteni e' városban, hogy megmenekhessék a' tisztatlan kezű bizonyosyo-saktól, 's a' csekélyebb vagyonú természetők, ki eddig egészen kénylab-dája volt a' nyereszke-dőknek, törvényes kamat mellett előlegezés 's le-hetőségig csekély kezelési költségek mellett, azon kedvező körülményt szerezzék meg, miszerint az eladásra lehető legkedvezőbb időpontot vár-hassa meg, a' közvetlen gyapjuke-reskedésben több egyenes részvéthez jusson 's megszabaduljon azon pulya nyereszke-dők fufang ármányítól, kik szertentazván az országban a' legczélszerűbb időpontot kilesik, mellyben a' természetők, pillanatnyi pénzavar miatt, legnyomasztóbb föltétek alatt gyapjujától megválni kénytelen. A' lerakott gyapjukra én teljesítém az elő-legezést; de valamint a' mennyiségek nagyságánál fogva eszembe sem jut mondani, hogy mind azt tulajdon vagyonombul teljesítém, ugy egyszers-mind erősíthetem, miszerint a' gyapjuke-reskedő és bizonyos urak épen olly kevéssé segítnek engem e' czélra, valamint én is távol vagyok neve-met nekik ezimérül kitűzni. Nincs vállalat, melly mindenkinek tetszenék 's azért a' gyapjuár is csak azon gyapju-fajokat foglalja magában, mik iránt az illető természetők érdekekkel viseltetnek; hogy azonban valamint kintű fa-jokat, ugy téli és nyári kéntyiretűket is találhatni e' raktárban, az tagadhat-lan lett dolog mert erről mindenki meggyőződhetik, mihelyest a' raktárt megtekintti, 's hogy ez nem használtatik általánosabban, annak én oka nem vagyok. A' pesztitőzsérarnokban naponkint nyilvánosan kifüg gesz-tetik a' gyapjuárba érkezett 's abból eladatott mennyiség, a' zsákok szá-ma, a' tulajdonos neve 's időről időre hírlapokban is közöltetnek az általa-nyos összeségek. Én tehát azon hamis állítást, melly szerint én az általam koronként előterjesztetni szokott gyapjujegyzékben azon mennyiségeket is elősorozom, miket az illető tulajdonosok 's egyszersmind intézeti tagok czélszerűbbnek vélnék tulajdon raktárkban árultatni, nem czáfolhatom meg hathatósabban, mint ha ezennel valamennyi keresztyén és izraelita ügyfe-leimet fölszólítom, hogy nevezzenek engem nyilvánosan hazugnak, ha valamikor illy nyomoru alávalósággra vetemültem volna; az érintett ezikk íróját pedig ezennel fölszólítom: győződjék meg, hogy az 1839 — 1840-ben a' gyapjuárba érkezett 346,032 font gyapjuból nem kelté el maig 97,943 font, 's nincs e' még maig is ott a' megmaradt 248,089 font. Pest, maj. 27kén 1840. L i e d e m a n n J. S. Frídrik.

Budai jótékony nőegyesület. Mult 1839ki évi jul. 1jétől dec. utóljaig a' szegények fölségéllésire köv. kegyes adományok gyűltenek be: fős. es. kir. Föhg-nádor 1250 f.; Vörös-Hiemer Katalin 200 f.; Kett Anna hagyomá-nya 397 fr. 15 kr.; Ottlinger Endre 2 f.; Löwy a. 25 f. — Továbbá a' mult no-venberi lotto-játékhöz tartozott sorsokért: Orczy-Pejacsevich bárónó 41 f. 40 kr.; Szapary-Almásy grófnó 83 f. 20 kr.; Festetics-Almásy grófnó 83 f. 20 kr.; Vörös-Hiemer Katalin 83 f. 20 kr.; Forray-Brunszvik bárónó 83 f. 20 kr.; Festetics-Wenkheim grófnó 20 f. 50 kr.; Odescalchi hgnó 25 f.; Apponyi-Serbelloni grófnó 41 f. 40 kr.; Pálly-Hoyos grófnó 83 f. 20 kr.; Splényi-Szily bárónó 25 f.; Sztáray-Waldstein grófnó 83 f. 20 kr.; Motesiczky-Pongrácz grófnó 83 f. 20 kr.; Pálly-Döry grófnó 83 f. 20 kr.; Bedekovics-Almásy bárónó 83 f. 20 kr.; Keller budai főkapitány 20 f. 50 kr.; Motesiczky-Révay bárónó 41 f. 20 kr.; Windischgrätz-Hiesházy grófnó 25 f.; Ambrózy-Gyürky 93 f. 20 kr.; Cziráky-Bath-thányi grófnó 41 f. 40 kr.; Festetics-Sándor grófnó 41 f. 40 kr.; Brunszvik-Szi-dónia grófnó 41 f. 40 kr.; Brunszvik Klára kisasszony 41 f. 40 kr.; Majthényi-Benczky 10 f.; Erdődy Eliza grófnó 83 f. 20 kr.; Lányi-Csáky grófnó 83 f. 20 kr.; László-Szűcs Jozefa 145 f.; Klobusiczky Péter érsek 50 f.; Erdődy-Ler-chenfeld grófnó 183 f. 20 kr.; Csáky-Lazanszky grófnó 83 f. 20 kr.; Szécsen-Forgács grófnó 83 f. 20 kr.; Sina bárónó 83 f. 20 kr.; Ditrich bárónó 83 f. 20 kr.; gr. Sándor 83 f. 20 kr.; Lilien bárónó 83 f. 20 kr.; Gaimüller-Griesbach bárónó 83 f. 20 kr.; Locatelli Francziska 20 f. 50 kr.; egy névtelen 25 f.; Schreiber budai főbíró 20 f. 50 kr.; Simoncsics Ignác pest leopoldvárosi plébános 20 f. 50 kr.; Majsch esperes 25 f.; Muchay lelkész 20 f. 50 kr.; Gerliczy-György bárónó 20 f. 50 kr.; Beckers-Rottkirch grófnó 20 f. 50 kr.; Fekete-Ilésházy grófnó 60 f.; Semsey-Sándor grófnó 25 f.; Batthyány Vince gróf 83 f. 20 kr.; Festetics Amália grófnó 25 f.; Steinlein grófnó 40 f.; Wenkheim-Orczy bárónó 41 f. 40 kr.; Szirmai-Podmaniczky bárónó 83 f. 20 kr.; Zlinszky főbíróné 51 f. 40 kr.; Külkey Henrik 18 f. 20 kr.; Simoncsics alispánné 83 f. 20 kr.; Thoma a. 122 f. 30 kr.; Nadasy-Grafstein grófnó 83 f. 20 kr.; Höhn Eva 41 f. 40 kr.; Milez Im-re 83 f. 20 kr. A' gyámházi 24 nőszemély ápolására adakozások elelembeliben: Brunszvik-Majthényi grófnó küldött 60 pozsonyi mérő gabonát, 6 mérő darát,

6 méro árpa-kását, $\frac{1}{2}$ méro lencsét s $\frac{1}{2}$ méro borsót; Fötvös-Lilien bárónő 50 font olajt; Forray-Brunszvik grófnő 2 méro babot, 1 méro lencsét s 30 font szilvaizt; Majthényi-Bartakovich assz. 6 zsák földi almát, 3 akó bort s 15 font zsirt; Verneis György 1 méro darát; primás hg 12 öl hasábfát; Eszterházy Miklós gr. 10 öl fát; Luezenbacher fakereskedő 4 öl tűzfát. Végre Oeffner polgármester, Szeth tanácsos, Christen orvos, Czillich, Müller, Kisfaludy őrnagy, Filóné, Kalmárflyné, Thománé, Culmann, Mayer és Haszmann külön-külön 1 akó borral járultak, s a szedett bor összesen 18 $\frac{1}{2}$ akó. A szőlők háza felépítésére a már közlöttek kivül még köv. kegyes adakozások gyűltek: Fels. asszonyunk Maria Anna 1000 ft.; Katolína Augusta özvegy es. és királyné 6 f. 1000 fr.; primás hg Kopácsy 500 ft.; gr. Nádasdy Ferencz váci püspök 300; Batthyányi Fülöp hg 300; Eszterházy Pál hg 200; Bőle András szombathelyi püspök 125; Klobusiczky Péter kalocsa érsek 250; Belánszky József beszercebányai püspök 250; Czigler Ignác apát s tábori főisp 100; Laicsák Ferencz nyárádi püspök 125; Linczy József szathmári nprépost 100; Budatinszky György beszercebányai nprépost 100; Maisch Jakab budavári lelkész gyűjteménye 150; Jankovics-Pichler bárónő 100; Braschmann-Eszterházy grófnő 25; Ditrich-Bera bárónő 375; Pálffy Ernesztina grófnő 75; Andrásy György gr. 25; sándor Móricz gr. 125; Chotek-Brunszvik grófnő 100; Lazanszky-Falkenheim grófnő 250; Keglevich János gr. 250; Batthyányi Aglaja grófnő 100; Lilien-Lilien bárónő 125; Nádasdy-Gralfstein grófnő 100; Buda fővárosi tanács 130; Buda fővárosi polgárság 359 ft. 20 kr. — Építészeti anyagokban a cs. kir. ráczkevei uradalom 36 k. követ ingyen szolgáltatott; Christen Ferencz főorvos 15300 téglát és 2500 aszerpzsindelyt félárért ajánlott; Porkoláb Dániel helytartósági ügyviselő két öl girakó-kövel kedveskedett; Dolánszky János választó polgár asztalos munkájáért jönni kellő 180 ftot egészen elengedte; ugyszint Valthar Antal választó polgár ács munkája díjából 38 ft. 51 kr.; és Schmalthegey Mátyás lakatos munkájából 127 ft. Az intézet belbutoroztatása végett görög éhitű asszonyok egyesültek, kik egymás közt széptelküleg vetélkedve köv. összeget gyűjtöttek össze ezüst pénzben betűrend szerint: Agorasto Katalin ajándékozott 5 ftot; P. A. 3 aranyat, Belezky Nathália 2 ft.; Blana Erzsébet 4 ft.; Bozda Ilona 10 ft.; Brana-vaczky Julianna 6 ft.; Cicco Anna 10 ft.; Damianovits Nathália 3 aranyat; Davidovits Julianna 2; Davidovits Pelágia 2; Derra Anna 10; Derra Julianna 5; Derra Mária 5; C. D. 2; Estenberg Karolína 2 aranyat; Frohmann Mária 5; Gózsdu Aszpázia 5; Gra Lovszky Katalin 10; Guda Ilona 5; Gyra Katalin 10; Joannovits Anasztázia 10; Joannovits Julianna 5; Igniatovits Theodózia 10; Ilits Ilona 2; Knezsevits Mária 2; Kaiser Zófia 8; Koits Katalin 5; Kirits Sára 5; Kosztits Anna 5; Kraits Erzsébet 1 aranyat, Kraits Leopoldina 1 ar. Kresztits Bazília 5; Lepora Katalin 20; L. Anna 3; Lyka Julianna 5; Lyka Zófia 5; Mandrino Erzsébet 5; Miroszavlyevits Anna 5; Mocsosny Julianna 20; Mocsosny Katalin 10; Momirovits Anna 2; Muráty Mária 1 ar. Muráty P. 10; Mufovszky H. 4; Nako Anasztázia 100; Nesko Ilona 5; Nitta Mária 10; Nitta J. 10; Otvös Julianna 2; Papacosta Pelágia 10; Panajoth A. 4; Petrovits Anasztázia 5; Rajkovits Iréne 5; Rakoszlav Alka 2; R. M. 2; Róth Anna 2 ar.; Scheibel Katalin 2; Skutary Anna 5; Sacellary Zófia 5; Schityár Anna 4; Szimits Katalin 50; Stefanovits Szatánika 2; Stefanovits Zófia 2; Sztankovits Mária 5; Sztankovits Zófia 2; Takácsy Erzsébet 40; Tercey Ilona 2; Theodorovits Katalin 2; Trifunác Mária 5; Trifunác Krisztina 5; Trandaphil Pelágia 1; Vitkovics Alka 2; Vrányi Theofania 25; Vrányi Ilona 20. — Mindezen pénzadományt Joannovits Anasztázia, szül. Beesu asszony s férje Joannovits Dóme buda-fővárosi levéltárnok ur gyűjtötték, s az egyesületnél beadott számadásnál fogva az intézetnek szükségességekkel ellátására fordították; szinte Joannovits ur, ki már több alkalommal jeles emberszeretete s közzjóra hathatós munkássága kitűnő jeleit adá, t. hetösh nemerősítől még a házi eszközöket is összeszerzé, jelesül Lőrincz Antal választó polgártól egy réz edényt, becsára 42 ft.; Markovits Dóme vál. polgártól 6 dar. jakróczot, becsára 19 f. 12 kr.; Osváld Márton vál. polgártól norinbergai cikkekben 13 f. 13 kr.; Graefel Józseftől vasáruban 2 f. 43 kr.; Rodiczky Ferencz vál. polgártól kefekötői cikkekben 6 f. 25 kr.; Müller Mihály, Börger Pál és Haszmann József választóktól különféle cikkekben 12 f. 20 kr.; Riegler Ignác, Pejakevits Kozma, és Nikolits Todor vál. polgároktól szappanban s gyertyában 14 f. 16 kr.; Krach Mihálytól lakatos munkákban 100 ft.; Dolánszky János, Szabó József, Pomp Károly asztalosoktól asztalos munkákban 42 ft.; Fauser János és Vileke Jenő rézöntőtől rézöntvényi cikkekben 10 for. becsüt. Ezekhez járul Rosenfeld L. M. pesti kereskedő s főhgy factor, ki az intézetbeli 12 nőszemély számára ruhanemével kedveskedék. Budán jun. 23dik 1840. Külkey Henrik tit.

Adakozások a pesti reform. egyház fölsegíttetésére. (Folytatása Jelenkorunk 6dik számában megkezdett közeménynék.) Továbbá, papfizetési alapítványra beküldöttek ezüst pénzben: Budai Pál esperes által a belső somogyi e. vidéki lelkészek és iskolatanítók 56 f.; czeglédi lelkész újabb gyűjteménye 15 f. 8 kr.; debreczeni ref. egyház alapított 400 f.; debreczeni egyes jöltevők Vámosy Károly által 77 f. 42 kr.; Fényes Ignác 10 f.; Gyenise József esperes által beküldött a dabasi ref. egyház 10 f. 44 kr.; kisváci ref. egyház 3 f. 12 kr.; pálöczy Horváth Simon kir. tan. 20 f. Ónga által Csicsery-Mokcsay Katalin 10 f.; Héthy Ant. 5 f.; pálöczy Horváth Mária 20 f.; Komjáthy Istv. 1 f.; Köröskányi Fer. és Istv. 40 kr.; Mokcsai Juszitina 10 f.; ifj. Szathmáry-Király Pál 3 f.; Szemerere György 5 f.; Thuránszky N. 1 f.; Madarassy László főbíró buzgó eszközzése által gyűlt a solti járásban 280 f., u. m. Apostagon adtak a helység 1 f.; r. egyház 24 kr.; egyes lakosok 1 f. 52 kr.; Bányán a helység 2 f.; Nagy Pál 1 f.; Szinnak János 1 f.; Sz. Benedeken a ref. egyház 36 kr.; egyesek 4 f. 40 kr.; Bogyszlón a helység 4 f.; ref. egyház 4 f.; egyesek 2 f. 46 kr.; Csanádon a ref. egyház 2 f.; egyesek 7 f. 6 kr.; Babona a helység és r. egyház 48 kr.; egyesek 2 f. 26 kr.; Dömsödön egyes jöltevők 24 f. 46 $\frac{1}{10}$ kr.; Egyházán a község 1 f.; ekkla 24 kr.; egyesek 2 for. 56 kr.; Foktón az ekkla 5 f.; lelkész 30 kr.; egyesek 20 f. 16 kr.; Hartán a helység 1 f.; ref. egyház 24 kr.; lelkész 1 f.; egyesek 6 f., 12 kr.; Izsákon a ref. egyház 10 f.; egyes jöltevők 9 f. 17 kr.; Kecelen a helység 2 f.; Pethó István 1 f.; Kis-Körösön a város 5 f.; ev. egyház 2 f.; lelkész 2 Blásy Lajos 1 f.; magyar ekkla 1 f.; lelkésze 20 kr.; egyesek 7 f. 40 kr.; Náladvaron a helység 2 f.; Rajhaty János 1 f. 20 kr.; Ordason a r. egyház 4 f.; egyes lakosok 10 f. 10 kr.; D. Patajon a ref. egyház 12 f.; egyes lakosok 29 f. 44 kr.; Solton a város 5 f.; Buzás Pál lelkész 1 f.; Csányi Lajos segédlelkész 20 kr.; egyesek 13 f. 50 kr. Szalk sz. Mártonon az ekkla 1 f.; város 2 f.; Mózsés József 1 f.; Szeremlén az ekkla 1 f.; egyesek 11 f. 7 kr.; Tason Madarassy István 10 f.; Madarassy László 10 f. 44 kr.; Uszádon a ref. egyház 5 f.; egyes jöltevők 14 f. 14 kr.; Vadkerten a ref. egyház 2 f.; lelkész 29 kr.; egyes lakosok 4 f. 19 kr.; D. Vecsén az ekkla 3 f.; város 5 f.; — Rácz Péter esperes gyűjteménye az alsó baranyai e. vi-

dékben 67 f. 5 kr.; Szabó János Debreczenben 10 f.; szadai egyes lakosok 4 f. 33 kr.; szathmári r. egyház 20 f.; Szeles Samu esperes gyűjteménye a solti e. vidékben 32 f. 30 kr.; Tormássy Lajos 5 f.; összesen e' közlemény szerint 1067 fr. 34 kr. p. p. A megrongált paplak fölépítésre adtak Dobossy Lajos 5 f.; Környei István 3 f.; szadai lakosok 4 f.; Szita-Nagy Julianna 50 f.; tiszamelléki egyházkerület 315 f. 11 kr.; Tóbi István 3 f.. Általános szükségekre küldött a tiszántuli egyházkerület 220 fr. 8 kr.: Mind ezüst pénzben. Költ Pesten 1840 jun. 25kén az egyházi tanács rendeletéből.

(Irgalmas szüzek kórháza Bécsben.) Egy hasonszenvi gyógyász azt írja e' hasznos intézetről: „Nem régg érkezvén vissza Bécsből, hol orvosi kiműveltetésem miatt huzamos ideig mulaték, s véletlen találkozás által a császári fővárosban igen jól képviselt hasonszenvi gyógyrendszer néhány követőivel, ez új orvoslásmód tökéletes ismeréséhez juték, most ez utóbbi tekintetben különösen élénkül érzem magamat készletve nyilvánosan megismérni azon intézet hatását, melyben a hasonszenvi gyógyrendszer gyakoroltatik, és ez: az irgalmas szüzek bécsi kórháza. E' rend 1832 óta Coudenhoven gr. kanonok közbejárulta következtiben Tyrol-hul szállították Bécsbe, s a' betegeket ingyen ápolja minden vallás-rang-és nemi különbség nélkül, részint a' betegek tulajdon lakásán, mely czélra 90 néne szolgál, részint Gumpendorf külvárosi kórházban, mely a' szerzet tulajdona, és estei Miksa fgg bőkezűsége által az idén tetemesül bővítették s elannyira, hogy 4 terem 50 ágygyal, s ezenkül 6 külön szoba kész betegek elfogadására. Minden látogató meglepetve hagyja el e' házat s nem győzi eléggé magasztalni a' czélszerű díszes elrendezést. Tisztaság-eszközlésül mind a' két emeletre vízszállító csövek készítették, a' szobák mellett büztelen árnyékszékcek találatnak, s földszint jó rendezetű fürdőkészletek zuhany-permet-és gőzfürdökre. A' ház hátulján szép kert terül el konyhanövényekkel s gyümölcsfákkal, mögötte pedig majort birakó kórház, honnan t. i. gazdasági szükségéit fűdözi. Ugyanott bonczterem is találatik. Mind ennél sokkal nagyobb mértékben meghatja mind azáltal az idegen látogatót a' betegápolás követésére méltó tökélye, mert illy tisztaságot, pontos gyöngéd gondoskodást a' betegek iránt s önmegtagadást és feláldozást, bizonyára nem igen találhatni más helyeken. 1836 óta, midőn t. i. az addig tilalmazva volt hasonszenvi gyógyrendszer az egész ausztriai birodalomban megengedteték, a' gyógyítás még ez intézetbe járó betegekre nézve is, kik hetenkint két különösen arra kitűzött napon jelenhetnek meg orvosi tanácsért a' kórházban, csupán Hahnemann elvei szerint történik, mely czélra jörendezetű hasonszenvi gyógyszerterárral is el van látva e' kórház, melyben nyilvános próbatéren átment irgalmas néne működik. Egyébiránt e' kórház is, valamint minden egyéb, kormányi ellenörködés alatt áll. Minthogy Szatmárott keletkező félben van most illy irgalmas szüzi ápoló intézet a' mostani püspök m. Hám János ur csüggedhetlen alapítási s építési buzgalmánál fogva, előleg is örvendhetni Szatmárnak, hogy első, melynek keblében honosul meg illy dicső intézet, jövendőre törzsök-anyává magasulandó s országiszerte több magához hasonló testvér intézetet létesítendő a' magyar kegyes kebel irgalom-áldozatán!

N a g y - K ü r ü (Heves megyében). Bár falunkat Sz.-Ilona szigetének nevezék is a' Tisza gyakori kiöntései miatt, még is az idén, midőn a' köröttei helységek a' pusztító árvíz által elborítottak, egész határunk leg-gazdagabb tavaszi vetésekkel, sőt még réteink is legbujabb füvel gyönyörködtetétek szeméinket. Egyes akarattal azon voltak a' bírák's lakosok, hogy valahára töltéseken, nem hajón mehetnének ki elszigetelt falunkból. Pártolta, s elősegítette mély belátásával közzjóra törekvő ügyekezettünket Száz János helybeli plébános, és bíró ur, mert hathatós beszédével több töltés-tételre bírván a' lakosokat, nemcsak megengedte minden vasárnap s ünnepen a' templomi két ájtatosság után gyalog és szekerekkel dolgozhatnunk, hanem még saját cselékeit is segítségre küldötte, sőt midőn észrevette, vagy általunk jelentett, hogy növekszik az áradás, a' kántort, tanító s az iskolás gyermekeket is a' töltésekre parancsolván, dobszóval adatott hirt engedelmes híveinek. Ha pedig valamellyik töltést, vagy gátot az árvíz megszakasztá, a' harangokat félre vereté s az egész falu t a' fokokra s töltések emelésére csöditette. De fájdalom! midőn épen június 14kén, azaz szent háromság vasárnapján a' töltéseket s gátakat foltoz-gatók, a' Tisza özönének szokatlanabb kirohanta minden szép reményinktől egyszerre megfosztott s nyomoruságra juttatott bennünket. Nem írhatni le az elkeseredett s már négy évi árvíz miatt a' legnagyobb inséggel küzdő szegényebb lakosok siralmát. Ez igazságos könnyek enyhítésére érintett plébánosunk ismét negyven köböl buzát osztogatott ki s három nagyobb s két csecsemő gyermek fölneveltetését egészen magára vállalta. Eltesse is az ég köztünk sokáig feddhetetlen példás életü jötevő atyánkat! s támaszon több illy könyörülő szívet a' véginségben fetregő nagykürüteknek!

N a g y - B e c s k e r e k (Torontálmegye) jun. 20kán. Mindenfelől csak a' leendő szük termésről érkeznek jóslatok. Mit mondjon e' részben Torontál? elég fájdalmas említeni. A' tartós szárazság elpörszölő itt többnyire mindenütt a' virányt; az őszi alig emelkedheték középszerre, a' tavaszi általában rossz, a' kukoricza sárgul. A' szőlő is annyira elnyellik esőhijány miatt, hogy már középszerű terméshez sincs remény. Csak itt ott láthatni fölfrüslött vidéket, virágos mezőt. De az illy környékek istenáldással is telvék. Illyen az újpécsi járásnak egy különben szikes része, hol valódi gyönyörűséggel ballag az utas. A' szegény oláh, vidor arczczal sürgeti apró lovait s a' kérdésre: „megáldá isten az idén határunkat“ örömmel válaszol s gond nélkül üget odább. Mint a' Jelenkor emlité, Nagy-Tószeg (Heufeld) helységünket tűzvész látogatván-meg, főútczáját s templomát elhamvaszták a' lángok. Mácsai s kisoroszi Csernovics Pál kir. tanácsos, a' napokban szenderült jobblétre életének 87. évében. Megyei szolgálataiban több

időt töltte. Béke hamvaira! A napokban érkezék N. Beeskerekre a pécsi színész — magyar — társaság. Néhány darabot ada is már, 's mi mind a személyiség, mind előadásai iránt, csak elégtelenséget nyilváníthatjuk. Azonban illy vidéken, hol a nemzetiség bimbaji — ha bár dúsán is, — de csupán most kezdnek fejlődni, 's az év illy szakában, lankasztó hőség, rövid éjék alkalmakor, illy földmivelő városban, épen nem lesz csoda, ha mi olykor az élvezetet nélkülözni, a működők pedig reményeiket hiúsulva látni kénytelenek néha. Mátyás király emléke sincs feledésben e vidéken. Bizvást mondhatjuk: e részben sem lesz utolsó Torontál. Azonban épen most kell a Kölcsey emlékének is szóba jönni? Vagy nem lehetett ennek időt engedni, hanem épen egyszerre pöndített-meg amazzal? Nyíltan ki-mondjuk: e vidék minden áldozatra kész; de a tervek úgy készülnek; hogy szerényen kezdhesünk nagy munkáinkhoz. Itt igen csekély számú a nemesség, 's a tisztviselők is szűntűgy. A vállalatoknak tehát úgy kell alakulni: hogy a nemzet valóban áldozni kész lelkületét ne fárszűzák el. 's azért ohajtottuk volna: hogy igen tisztelt jó Kölcseynek emlékére csak azután nyitattott volna aláírás, midőn Mátyás dicső hamvainak már kitelhetőleg áldozánk. Ezt épen nem csodálhatni: ha a mostani pénztelen körülményeket, 's ha mindent megfontolunk, mikkel az illy vállalatok létesítése miatt, illy tájakon küzdeni kénytelenülünk. A torontáli nyugtépénz-intézet első elvezője táblabíró Körmendy István is elhunyt 74. éves korában.

Szigeth (Marmaros) jun. 17kén: Martius és aprilsnek minden eső nélkül, az azotai napoknak pedig tömördek esővel folyása aggodtatá 's aggodtatja vidékünk földmivelő lakosságát. De különösen rettegtek voltak majus 11ke és köv. napjai, midőn t. i. a mondott majus 11kén legiszonyabb 's minden gyenge növényt szétzúzó vagy megrongáló jég és záporosó következtiben, képzhetetlen sebességgel 's rendkívüli magosságra duzzadt folyók, medreikből kiözönlöve, 's az e' megyében különösen jó karbon levő kőutakat vagy felülhaladva, vagy pedig keresztülzaggatva, a szántóföldeknek közöttük eső részét sok helyen vetéscsül nemcsak elmosták, hanem a víz szerfölötti emelkedése és rohanása által meglepett lakosoknak, több helyen, lakhelyök, kevés házi vagyonkijok, sőt életök is legnagyobb veszélyben forga. Mennyi emberi élet oltatott el! 's különösen a magyar kir. kamra, szállítás végett már szálakra rakott sóban 's magányos vállalkozók a vizár által elseprtt fenyűszálakban mennyi kárt vallottak? folszámíthatatlan. A vizár, tápláltatva a szüntelen szakadó esőtől, midőn néhány napig ostromozá e vidéket, eltakarodott ugyan, de az esőzések mintegy két ízben két vagy három napot kivéve — azóta úgy szólván alig szüntek meg, míhez járulván még a levegő hűsége is, növényben szerfölött hátramaradt vetésünk után kevés hasznót várhatunk. — Az élelenszerék ára áradás napjaiban igen fölragott, mi megmaradt később is, egész az e' héten volt országos vásárlunkig, midőn nagy mennyiségű gabona szállítván piacunkra, ez a nagy árt mérsékelte változtatá. — Az igen népes baromvásárban, szarvasmarha csekély, ló igen jó áron kelt. Városunk fensőbb izlésű közönsége, időről időre, a művészet nyújtotta nem kevés szellemi örömekeket élvez. A tavasszal néhány ízben, egy a házankénti koldulás megszüntetésére összeállt jótékony egyesület színdarabok előadásival mulattatá; majd a jeles Peterka, családja 's társaságával lovaglás és testhajlongási ügyességét mutatta; jelenleg pedig a svéd Pratte testvérek adják mesterséges alakokból 's röpke-gépekből álló színmutatványokat.

Jászberény városa szabad polgárit f. jun. 12 és 13ika kettős öröme virasztá. Az érintett napok elsőbikén t. i. a jász és két kun kerületbeliek egy év-nél tovább távol volt országgyűlési első követjüket mint kormányzókat k. tan. a nádori főkapitány verbói Szluha Imrét, másodikán pedig kir. személynök szigetvári Szerencs István urat városukba megérkezni szemlélték. E napokat bejövetelel-megeelőző tisztelkedések is fenyesték. Ugyanis az ohajta várt két férfiú a jász kerület határánál e' megye kapitánya 's egyik esküttje, Berény város határára pedig a város buzgó lelkése és főbírájának őszinte szíves örömet 's tiszteletet nyilvánító szónoklati mellett, a kerületek több tisztviselője és a 11. jász közönség 22 képviselője által érzékenyül fogadtatván, ezek kíséretében 3. kerületi lovas katona fehér és kék himzetes zászlóval 's 40 rókatorkos mentébe öltözött nemzeti lovas által vezettettek a városba. Jövetelöket a városnál szinte fél órányira helyezett tarackok dörgése adá hírül a népnek. Az elfogadásra tüzetelt hely a kerületi ház volt, mely előtt a haza serdülő reményinek a hosszú vonalban két oldalt állított iskolás diákságnak, és a tóduló népnek ismételt harsány éljenek a helybeli egyenruhás hangászkar szívmelő zenéje 's az e' végre ki-rendelt fegyveres hajduságnak tisztelgése, mint öröm tanujelei mutatkozva, díszesíték a megérkezést. A kiszálltak helyben is mely tisztelettel fogadtattak, és pedig a kir. személynök, a már előbb így fogadott nádori főkapitány szónoklata mellett először is a tisztí kar által üdvözöltetett meg. A ki részéről e' meglepő megtiszteltetést illőleg méltányolván, érette szíves köszönetet mondott. Tisztelkedések elmúltával ebédhez ültek, mely alatt az előbb említett meglepő- lészt nyert hangászkar mulattatá a társaságot mindaddig, míg a kir. személynök mint a haza védangyainak egészségeért pezsgős poharak ürítésére következt hangosb éljen kiáltások az félben szakaszták. Ebéd után a kerületek rabmunkáltató intézetét, fegyver- és levtárát, (hol a nádori ezred, több véres esata véseit kiállott 3 zászlóinak tiszteletre méltó rongyai leginkább figyelemgerjesztők) a város új házat, anyateplomát és sétatérét meglepőül nézegette meg a tisztelt kir. személynök 's a város házat épen akkor, midőn a hajdúság egyik legszentebb ereklyéje, a jász nemzetnek őseiről maradt egyik legdrágább kincs a Leel kúrtje ünnepélyes szertartással vitetett aial a régi város házból az újba a város főbírája által. E látvány, mint a multkor előtűntetője mindenkit érzékenyül hatott meg. Másnap, jun. 14kén a kir. személynök Arokszállásra, egy most oda lelkésznek választott rokona ünnepélyes beiktatására, utazott többek kíséretében, szerénysége 's emberszeretete jeleit hagyván itt 's a jász kebel szebb érzetét 's reája áldást esengő kalaúz ohajtatit viven magával.

KÜLÖNFÉLE: Kassán a helybeli jótékony nőegyesület kisdedovó intézetet alapított. A város cserép födélzetű, kerttel ellátott 's kőből épült házat vásárolt e' czélra, melynek irány szerű nagysága számos gyermek elfogadására alkalmas. A ház szükséges butoroztatása után m. Ocskay Antal kassai püspök, maj. 31kén megszentelé azt, mely alkalomkor Gácsik József kanonok számos szülét könyűkre érzékenyítő beszédet monda. Ez intézetbe beszélmitudó fiúk 's lányokak mehetnek, 's 7ik évökig részesülhetnek a gyermekovás jótéteményiben. Egészen szegény szülék gyermekei táplálékot is ingyen nyernek. A fölvi gyázás egy férőra, egy asszonyra és egy szolgálányra bízott. — Czegléd, jun. 22kén: „Midőn az evang. közönség Czegléden örömmel látja, mikép iskolagyermek 3 év óta — mióta t. i. a minden tekintetben szabadelmű kath. vallású Pajor Antal, valamint a m. város többi, úgy az ő népiskolájoknak is 1837iki jun. 22kén ezer

váltó forintot szíveskedék ajándékozni szerencsége fölöslegéből — hasznos iskolai és kézikönyveket bírnak; mikép továbbá különösen nemcsak az elemi osztály növendéki ABC és olvasókönyvekkel vannak ellátva, hanem a felsőbb osztálybeliek Herder kátéját, Hübner bibliai történeteit, és írószközöket is kapnak ajándékul; mikép a növendékek közönséges használatára szépírási példánylapok, és a természettudomány 's földleírás tökéletesb fölfogására díszes természettudományi rajzok vásároltattak számos földképpel együtt; mikép végre még a tanítók számára is czélszerű oktatási könyvek, minő például edvi Illés Pálé, 's másoké, szereztettek meg, — hálásan köteles megismerni, hogy a nevezett ns férfi bőkezűsége nélkül az oktatás e' czélszerű javítása vagy soha, vagy majd csak idővel történhetett volna meg a szegény közönség saját vagyona rovására; és e' meggyőződés legbensőbb 's legőszintébb megismerést táplál keblében azon jöltévi iránt, ki adakozási által csak a valót 's jót törekszik előmozdítani a nép közt. S u h a y d a Lajos, a czeglédi evang. közönség lelkésze. — Baja, jun. 20kén: „Itt, hol egyébkor élet, öröm 's kereskedési munkásság volt szemlélhető, most csupa szomorúság 's mély levertség uralkodik. Baja, vagy inkább e' város romjainak tekintete mindenkit fájdalmas részvétellel 's benső szánakozással tölt el. Zöld örömfák helyett, melyek maj. 1sejét délelőtt díszesíték, most csak kormos kémények meredeznek a lángdűhől romhalommá változtatott város fölött, mint megannyi emlékkövek temetőben a sírhalmakon. Minden pusztá itt most és elhagyatott, kivéven néhány kevés házat, miket az adáz lángok megkiméltének. Azok, kik szöleikbe, hajókba, pinczékbe, vagy szomszédfalukba nem vonulhattak, hirtelen deszkafödélzeteket állítottak föl, hova eső 's szél ellen menekülniök lehessen. Azonban hálás örömmel kell megismerni, miszerint a bajai szerencsétlenültek számára még folyvást érkeznek minden oldalról segélyadományok. Nemes emberbarátok vetélkedve törekszenek enyhíteni azon nyomort, mely e' várost olly iszonyuan sújtá. Malvieux C. J., kinek emberszeretete már számos adományt gyűjtött a szerencsétlenültek fölsegítésére, még most is folyvást gyakorolja e' tekintetbeni buzgalmát. Nevét háláérzessel említi a bajai lakosok. A pesti kereskedőség is sietett bajai ügyfeleiben segíteni. Pozsonybul, Pápáról 's Bécsből segélyt ígértek, mely nagyobb részt utban is van már. Sz. Fehérvárról, Kikindáról, D. Földvárról és egyéb helységekben is már tetemes adakozások érkeztek. A pesti kézműves-czéhek is kitüntették jótékonyágukat, mely példa már eddig is több városban dícséretes utáztatást ébreszte. Egyes kereskedők, kik kölcsönös viszonyokban állnak a bajaiakkal, tetemes pénzmennyiségeket engedtek el tartozásikból. Áldás a ns emberbarátokra! Szaporítja még a bajaiak inségét azon sajnos körülmény is, miszerint azon egész vidéken igen érezhető drágaság uralkodik a rendkívüli szárazság miatt. A keleti szelek annyira ki-sorvaszták a földet, hogy a növényzet általánosan hátramaradt. A gyümölcsfákat, sőt még az erdei tölgyeket is, egészen lekoppasztá a tömördek sokasága hernyó. Egyedül a szőlő kecsegtet némi reményekkel; a buza mindenütt dús aratást ígér; Baján mindazáltal mégis emelkedék a gabnaár, mivel a tűz igen sokat emészte föl. Mennyi kelhet el a bajai piaczon évenként, bizonyosan nem tudhatni; de mult évben 1,700,000 mérő búzát biztosítottak az illető tulajdonosok. Általánosan mondhatni, hogy Baja nagy kereskedést üzött, még pedig hazai termékink majd minden nemével, 's különösen gyapjuval és fával is, melyből Pestre minden évben nagy mennyiségeket szállított. — Inkey Imre kir. biztos Eszéken tartózkodása alatt az ottani árvákat 100 pgő forinttal szíveskedék megajándékozni, szegény de szorgalmas iskolagyermek részire pedig 25pgő forintot adott. —

Ipar- 's tőzsérűgy. A poseni jun. gyapju vásárra mindössze 25,161 mázsa gyapju szállított 's ebből csak 1826 mázsányi maradt eladatlan jun. 13ig. Mosatása nem vala legnagyobb részének tiszta, mint szünte a boroszlai vásárbeli gyapjunak sem az idén. Vevő volt elég 's főleg angol 's a belföldi gyarnokság és kereskedőség kezeibe jutott a gyapju. A finom faj 8—15 tall. csökkent mázsájától, a középfinom 12—20 tall. 's a hibás, szurtos és rozsmosató 20—30ig. Az első osztálybeli legfinomabb faj majd egy áron kelt a tavalyival. A dessau gyapjuvásáron pedig 3 ezüst tallérnyival szállott általánosan alább a gyapju mázsája tavalyi ezenkori keletéhez képest 's itt 1/3 da a 1/2 ezer steinra menő összegnek (mintegy 730 mázsa) még vevőre vár.

Spanyolország.

(A királyné utazása és cortes-elhalasztás megállapítva.) Madrid, jun. 11kén: „A királyné elutazása jun. 11kén van meghatározva. Perez de Castro miniszterelnök hivatalosan jelenté már a cortes előtt e' hirt. A királyné számára uti költségül csak nagy bajjal tudott 4 millió reall összegyűjteni a pénzügyminiszter. A diplomatai kar a királyné távolléte alatt is Madridban fog maradni, a cortes-ülések ellenben el fognak halasztatni, mihelyest a papság ügyében készült törvényjavaslat elfogadtatik. A királyné utazása biztosítására czélszerűleg intézkedék a kormány. Harcztérről semmi fontosb hir, kivéven, hogy a zendülők naponként újabb kegyetlenkedéseket követnek el védtelen falukban és kisebb városokban, hol még öreg asszonyoknak 's csecsemőknek sem irgalmaznak, minek következtiben Balboa tabornok visszatorlási rendszabályokhoz vala kénytelen nyulni. —

Anglia.

(Részletek a királyné elleni gyilkos merényről.) London, jun. 12kén: „Egész Londonban jelenleg csupán a királyné elleni merény 's egyes részletei fognak szönyegen, annyival is inkább, mivel már bebizonyult, miszerint a tettes koránsem tartozik a királyné örjögő imádóji közé, hanem a párisi királygyilkosokhoz hasonlít, kik politikai buzongásból emelik öldöklő fegyveröket. A királyné azonban olly nyugott hidegvérűséggel viselé magát, hogy mostani állapotjára semmi veszélyes hatást nem gyakorolhatott e' gonosztett, 's rövid idő mulva Locok híres szülész-

mester kíséretében Claremontba fog utazni, honnan lebetegülése előtt hihetőleg nem is térend többé vissza Londonba. A' parlament mindkét háza szerencsekívánattal járult a' királynéhoz, legbuzgóbb örömet fejezvé ki az országnak, szerencsés megszabadultán. Tory lapok igen melegül harcolnak azon állítás mellett, mikép nem vélhetik, hogy valamely hazai vagy külföldi párt vezérlette volna e' gyilkos kezeit, mi oda látszik mutatni, hogy a' hannoverai királyhoz szító párt talán ellenkező adatok napfényre jövésétől retteg, annyival is inkább, minthogy a' gyilkos lakásán Hannoverából irt leveleket is találtak. A' királyné az első lövésre fölegyenesült hintájában, látni akarván a' tettest; de férje azonnal visszanyomá ülésébe őt, fejét hátraszorítá, 's derekát átkarolván tulajdon testével fődé hitvese életét. A' gyilkos Oxfordra először is egy fiatal leány tevé kezét, 's azonnal öten ragadák őt meg, mit ő igen fölöslegnek nyilvánított a' börtönben, mivel teljességgel nem volt szándéka ellállni. Oxford, mintán az első vallatáson keresztül ment, fölségárulás miatt Newgatebe vitették. Valomási szerint ő birminghami már elhunyt aranyműves fia, és mulattszármazatu; anyja, férje halála után, huzamosb ideig Londonban lakott, hol kávéházat tartott, fia pedig több vendégfogadóban pinczérkedett. Gonosz szándékát épen nem tagadja, 's még börtönbe vitésekor is nyíltan kimondá, mikép csak azt sajnálja, hogy férjestül agyon nem lőheté a' királynét. Hideg lélekébersége pillanatig sem hagyá őt el, jóízű evett, 's nyugottan alult, és az őt megvizsgált orvosok hivatalos jelentési szerint elméje tökéletesen helyén van. Gyűlésre hívó levelkét is találtak nála, melyben mondatik, hogy Hannoverából fontos hírek érkeztek. Oxford nem volt regényolvasó, sem politikai fecsegő, 's mindnyájan, kik őt ismerik, egyhangulag állítják, hogy önként nem vetemülhetett e' gonoszagra. Egyetlen kitünőbb hibája, mellyről soha nem bírt leszokni, hirtelen harag, mit hihetőleg mulatt származatának kell tulajdonítani, mellynél fogva egykor Hazelwood nevű társát bizonyosan meggyilkolandá, ha ez erővel fölül nem haladta volna őt. Nővéreinek mindent fejéhez szokott dobálni, mihelyt haragra lobbant. Majus 1seje óta szolgálat nélkül testvérénél, Philips aszszonyánál élt, 's többnyire pisztolylovásban gyakorlá magát. Midőn anyja e' hasztalan lödőzés miatt korholta, csak azzal menté magát, hogy bizonyos Spring nevű gentleman naponkinti 1 shilling és 5 pence fizetésért azonnal szolgálatba veendi őt, mihelyt tökéletesen tudand pisztolybul löni. A' löfegyvert állítólag egyik barátjától kapá kölcsön. Az utóbbi héten szobájába zárkozik, 's egész nap ablakából lödözött, a' szomszédok nem csekély bosszúságára. Midőn szerdán lakjából kiindult, föltűnő vadság mutatkozik arcán, a' tett elkövetése után ellenben folyvást nyugott, sőt jókedvű vala, és azoknak, kik Albert hg hidegvérűségét magasztalák, nevetve monda: „En ellenkezőrül vagyok meggyőződve: midőn az első pisztolyt elsütém, ki akart Albert a' kocsiból ugrani, de látván, hogy a' 2ik pisztolyt vonom elő, azonnal visszahúzta magát.“ Ezenkül még azt is monda Oxford, hogy ő olly ország kormányát, minő Anglia, nem tartja nőzekbe illőnek. Más nap szokott órában ismét kikocsizott a' királyné, 's megható tekintet vala látni, mikép tolongott a' nép ezrenként örömkialtásokkal a' nyílt koci körül, mintegy testőrséget képezve a' szeretett fiatal fejdelemő őtalmazására, ki könyökkel viszonzá népe szép érzelmeit. A' királyné ekkor is fegyveres kíséret nélkül tevé kirándulását, jól tudván, hogy népszerűtet a' fejdelem legbiztosb öre, népharag ellen pedig mindenkor elégtelen a' zsoldosak fegyvere.

Németország.

(Szász országgyűlési viták.) Drezda, jun. 6. Jun. 1jén a' hannoverai ügy levén szónyege az első kamrában Ziegler és Klipphausen kamarai tagokat Köneritz minister beszédjökben korlátozván. Ziegler és Klipphausen köv. nyilatkozott: „Önök uraim tanuji voltak, mint vágott Köneritz minister a' hannoverai ügy tárgyalatásán beszédembe, 's milly rendszabályt vonellenem folyamatba, mellynek helyességiről én az alkotmánylevél és az országgyűlési szabályzat után teljességgel meg nem győződhetem. Az alkotmánylevél 80dik § szerint minden követnek joga van véleményit szabadon kimondani. Ott az mondatik: „Minden követ szabadon nyilváníthatja véleményit a' kamrában.“ A' 49dik §ban pedig ez van: „Egy követet sem szakíthatni meg indítványa felolvasása vagy előadása közben.“ Továbbá ez áll: „A' ministerek és kir. biztosak, ha a' követek nyilatkozata alkalmat ad nekik magyarázatra és felvilágosításra, azt azután megtehetik.“ Tovább ez: „Csak az elnök vágat más beszédibe, ha ezt a' rend úgy kívánja.“ Tehát csak az elnök igazíthat rendre, minister pedig vagy kir. biztos soha nem vágat más szavába. Kérem a' kamrát tanítson meg engem: van e még szólásszabadság a' kamrában vagy nincs? ministerek dictatorkodása alatt élünk e vagy nem, vagy pedig állásunk fontosságánál csakugyan szabadok vagyunk? Nem kívánok mást, mint hogy engem erre megtanítsanak. A' dolog olly fontos, hogy ha legkevésbbé is tartanom kellene, hogy szabadok nem vagyunk, vagy dictatorság alatt élünk, én nem gondolván követé lettemkor tett fogadásommal, miszerint míg isten kedvez erőmnek 's egészségemnek, a' kamrából ki nem lépdök, én, mondom, e' fogadás alul fölmenteném magam, ha félnem kellene, hogy ezután is szavamba esnek, 's a' vitatkozásnak meg kell szünnie, ha valami miniszter, vagy kir. biztos úgy akarja. Kérem uraim adjanak nekem felvilágosítást, tanulságot e' dologban.“ Köneritz minister köv. válaszolt: „Nem szokásom a' felhívást, bár honnan származzék, el nem fogadni, és a' tisztelt követ ur beszédére feleledek, de nem azért hogy magam igazoljam, mert a' miniszterségnek igaza van, és így nincs igazolásra szüksége. Az alkotmánylevél 83dik § szerint minden követ szabadon kimondhatja véleményét, de az nem azt teszi, hogy a' RR. termét mindenféle vélemények esatamezejévé lehetne tenni. Azon §-ban ezen korlátozás is ott

van: „Tartózkodjék minden követ az eltéréngéstől, különben az elnök rendre igazgatandja őt 's ha ez nem használna, joga is van a' további beszéléstől eltiltani.“ A' miniszterség a' tanakodás elején mindjárt ki-tüntette, hogy csupán ollyan vitatkozásban veend részt, mi tárgya lehet a' tanakodásnak, hogy itt tulajdonképen nem a' hannoverai alkotmánykérdésről, 's nem arról van szó, ha megegyezik e' a' törvénnyel az 1833ki alkotmányt eltörölni vagy nem, hanem azon kérdésekről, mellyek, mint eredvénye az ott még most is tetteleg létező 's el nem oszlatott kétségnak, Szászország belső állapotjára is igen nagy fontosságnak, 's mellyeket azért bel országjogi tárgynak tekinthetni. A' választmány is e' nézetből indult ki, 's e' kérdést nem ide tartozónak mondata. Habóvebb fejtegetés volna szükséges, könnyen meg lehetne mutatni, miért eltérés a' tisztelt követ beszéde a' tanácskozási tárgytul; de azt a' tisztelt szónok tudni fogja, hogy a' választmánytul tett indítvány megitélese, vagy a' második kamra indítványának gyámolítása mellett, sohasem lehet arrul vitatkozni: volt e' joga a' hannoverai kormányának az 1833ki alkotmányt eltörölni, mivel a' kamra ezt, mint ide nem tartozót, nem ítélteti meg. Tehát a' miniszterségnek e' kérdés vitatását ide nem tartozónak kelle tekinteni. A' miniszterség tiszte és joga arra ügyelni, hogy az alkotmánylevél, és az országgyűlési szabályzat szorosán tartassék meg. Mi a' formát illeti, a' rendtartás e' kamrában minden esetre az elnök dolga. Én is épen azért nem vágtam a' követ ur szavába, hanem az elnökhöz fordultam, és figyelmeztetém, hogy a' tanácskozási tárgytul eltértek.“ Ziegler és Klipphausen: „Én csak azon jogot igénylém, melly minden követet illet, t. i. egy követet sem lehet beszédében félbeszakítani, mivel a' félbeszakítás törvény szerint csak az elnököt illeti 's csak az elnöknek van joga rendre igazítani.“ Wehner polgármester többek közt ezt monda: „Megvallom, több szónok félbeszakítására rám is kellemetlenül hatott. Legkevésbbé sem kételkedhetni, hogy így az önállás és szólásszabadság veszélyeztetve van a' kamrában. Nézetem szerint ugyan illő, hogy vigyázók legyünk, midőn küldögrül van szó; de azt nem hiszem, hogy valami botránkozót halljunk, ha a' félbeszakított szónokokat végig kihallgatjuk. Megismérem a' kormány azon jogát, hogy titkos ülést indítványozhasson, ha szükségesnek tartja; de őszintén megvallom, inkább szeretem, ha e' jogával alkalmas időben él, mint sem hogy olly sok félbeszakítás történjék, mint az előbbi ülésben. Nagy baj az, midőn ülésben másképp kell beszélni, mint érez az ember. Ez történik pedig, ha a' manó mindíg hátunk mögött áll, 's ezt kell hajtannunk: vigyázz, jól meglátold szavad, különben az ülés titkossá változik. Egyébiránt, nézetem szerint, ha küldögrül van szó, némelylek nagyon is töprengő félénkek. Bizom a' német fejedelmekben, hogy ha ők itt magok hallgatónak volnának is, az igazat mégis nyíltan, szabadon meg lehetne mondani. Én t. i. meg vagyok győződve, hogy a' német fejedelmek egy német, benső meggyőződésből származott szót, sokkal örömebb hallanának, mint azon szép, finom beszédeket, miket naponkint hallaniok kell, mellyek rendszerint kékelő gözbe takarvák, mitul aztán a' velőt nem is ismérhetni meg.“ János hg. köv. felelt: „Én az utolsó ülésben elvből hallgattam, mit a' kamra tud tisztelni: innen hiszem, hogy a' mai kérdésben annál részrehajlatlanabban ítéltetek. Megvallom, hogy én a' dolgot más szempontból nézem, mint Wehner polgármester. Nem hiszem, hogy a' ministerek viselete e' tekintetben becsmérlést érdemlene; de ha volna is becsmérlésnek helye, az egészen más pontot érdekelne. Nem tagadhatni, és az nekem igen fáj, hogy a' kamra az utolsó ülésben kevés politikai tapintattal bírt. Ezt nem hallgathatom el. Kívánom tehát, hogy a' kamra, legkevésbbé ma nyilvánítsa, mikép a' többség e' részben nem hibás; kívánom, hogy ezt kijelentsék, hogy a' kormány ezen tettét teljesen jóvá hagyja. Hiszem, hogy az országgyűlési szabályzat igazolja a' kormányt. Annak 49ik §-ban ez áll: „a' kir. biztos magyarázatot és felvilágosítást azután adhat.“ A' magyarázat, mit a' kormány adni szándéklott, ez vala, hogy a' megpendített tárgy nem való nyilvános tanakodásra 's általában nem eshetik tanakodás alá. Ezen felvilágosítást tehette, mielőtt a' szónok beszédét végezte volna. Több nem történt. A' kormánynak igaza van. Nem osztozhatom tehát azon nézetben, miszerint ollyas valami történt volna, mi a' szólásszabadságot sértené, mit magam is tisztellek. Wehner polgármester azon nézetében, miszerint a' német fejedelmek szeretik a' német szót, teljesen osztozom; de meg is vagyok győződve, hogy ők azon szót csak úgy szeretik, ha négy szem közt mondatik. Más az, a' mit közgyűlésben mondanak. A' mit itt mondanak, nemcsak a' fejedelmek fülében esendül meg, hanem a' népében is, sőt egész Németországban. Azért minden szót meg kell latolni. Tudom is, hogy a' német fejedelmek ma már nem szoktak olly hízeltést hallani, minőt Wehner polgármester hinni látszik. Sok országban a' fejdelem tanácsosai nyíltan szólnak. Legalább Szászország, ezt tapasztalásom után mondhatom.“ Ezután Watzdorf napi-rendre térést indítványozott, mi, miután az elnök engesztelőleg beszélt, meg is történt. — A' porosz királyt jun. 11én szokott gyászpompával eltemették, a' moszka czár mint veje, jelen volt mind elhunytán mind fényes eltakarításán, kísérvé a' testet. Végrendelésében többek közt az is áll, hogy fia szorosán összetartson Ausztria és Russziával. „Örizzkedjél, ugymond, fiam az ujítás veszélyes lelkétül, melly most a' világot megszállotta; ragaszkodjál a' régihez, de ne igen nagy előszeretettel. Értékét aránylag osztá föl magzati között, népét pedig szeretetével ajándékozá meg.

Gabonaár: Pest, jun. 26dikán: Tiszta buza: 235, 220, 210; — Kétszeres 205, 195; 187, — Rozs 176, 172, 168, —; Arpa 128, 120, 115, —; Zab 101, 102, 96, —; Köles —, —, —; — Köles-kása —, —, —; — Kukorica 170, 165, 160; — pesti m. v. garas.

Dunavizálás: jun. 26kán délel: 8' 8" 6" a' zerus felett.

σ V é g e a z e l s ő f é l é v n e k .

Szerkeztí Helmezy. — Nyomatja Trattner-Károlyi, uri-utca 612.